

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 4. kesäkuuta 2021
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0228 (COD)

6115/21
ADD 1

TRANS 72
FIN 107
CADREFIN 61
POLGEN 22
REGIO 18
ENER 39
TELECOM 59
COMPET 98
MI 85
ECO 24
CODEC 186

EHDOTUS NEUVOSTON PERUSTELUIKSI

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN antamiseksi Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta
– Ehdotus neuvoston perusteluiksi

I JOHDANTO

1. Komissio hyväksyi 6. kesäkuuta 2018 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta yhtenä monivuotiseen rahoituskehykseen (jäljempänä 'MRK') liittyvistä ehdotuksista. Ehdotuksen tavoitteena on luoda oikeusperusta Verkkojen Eurooppa -välineelle vuoden 2020 jälkeiselle ajalle.
2. Euroopan parlamentissa asian käsittelyä johtaviksi valiokunniksi valittiin teollisuus-, tutkimus- ja energiavalioikunta (ITRE) ja liikenne- ja matkailuvalioikunta (TRAN). Valiokunnat äänestivät mietinnöstä yhdessä marraskuussa 2018, ja se vahvistettiin täysistunnossa joulukuussa 2018. Uudella vaalikaudella ehdotuksen yhteisesittelijöiksi nimitettiin Dominique RIQUET (Renew, FR), Marian-Jean MARINESCU (EPP, RO) ja Henna VIRKKUNEN (EPP, FI).
3. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 19. syyskuuta 2018.
4. Euroopan alueiden komitea antoi lausuntonsa 10. lokakuuta 2018.
5. Neuvostossa puheenjohtajan tukiryhmässä teknisellä tasolla käytyjen keskustelujen jälkeen liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto muodosti ehdotuksesta osittaisen yleisnäkemyksen istunnossaan 3. joulukuuta 2018. Tämän jälkeen käytiin kolmikantaneuvotteluja Euroopan parlamentin kanssa. Osittaisen yleisnäkemyksen tekstissä hakasulkeissa olevat osat jätettiin tässä vaiheessa neuvottelujen ulkopuolelle, koska ensin oli edistytävä pidemmälle horisontaalisella tasolla, muun muassa vuosia 2021–2027 koskevasta monivuotisesta rahoituskehystä annettavan Eurooppa-neuvoston poliittisen ohjauksen osalta, jotta neuvosto voisi vahvistaa kantansa näihin osiin.

6. Pysyvien edustajien komitea pani merkille 13. maaliskuuta 2019 tilanneselvityksen¹ ja vahvisti yhteisymmärryksen, jossa otettiin huomioon kolmikantakokouksessa 7. maaliskuuta 2019 Euroopan parlamentin kanssa käytyjen neuvottelujen tilanne. Yhteisymmärrys vahvistettiin myös 17. huhtikuuta 2019 Euroopan parlamentin täysistunnossa hyväksymällä parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta.
7. Eurooppa-neuvosto antoi 17.–21. heinäkuuta 2020 pidetyn kokouksensa jälkeen poliittista ohjausta kaikkien monivuotiseen rahoituskehykseen liittyvien ehdotusten osalta (ks. asiak. 10/20). Euroopan parlamentin kanssa käytävien neuvottelujen jatkamiseksi puheenjohtajan tukiryhmä laati tarkistetun valtuutuksen², jonka pysyvien edustajien komitea hyväksyi 23. syyskuuta 2020.
8. Tämän jälkeen järjestettiin kolme epävirallista kolmikantakokousta 26. lokakuuta ja 11. joulukuuta 2020 sekä 22. tammikuuta 2021.
9. Neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsivät viimeisessä kolmikantakokouksessa 11. maaliskuuta 2021 alustavaan kokonaissopimukseen, joka on pysyvien edustajien komiteassa 10. maaliskuuta 2021 uusitun valtuutuksen mukainen. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi 24. maaliskuuta 2021 lopullisen kompromissitekstin, josta oli sovittu kolmikantakokouksessa.
10. Euroopan parlamentin TRAN- ja ITRE-valiokuntien yhteisessä kokouksessa 15. huhtikuuta 2021 hyväksyttiin sama väliaikainen kompromissiteksti. Tämän jälkeen Euroopan parlamentin TRAN- ja ITRE-valiokuntien puheenjohtajat lähettivät pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle 23. huhtikuuta 2021 päivätyn yhteisen kirjeen, jossa todettiin, että jos neuvosto vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa sovitun alustavan kokonaissopimuksen mukaisesti, he suosittelevat täysistunnolle, että neuvoston kanta hyväksytään tarkistuksitta parlamentin toisessa käsittelyssä lingvistijuristien viimeisteltyä sen.

¹ ST 7207/19, 7207/19 ADD 1 ja 7207/19 COR 1.

² ST 11137/20.

II TAVOITE

11. Asetuksen tavoitteena on luoda oikeusperusta Verkkojen Eurooppa -välineelle vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Verkkojen Eurooppa -välineen yleinen tavoite on rakentaa, kehittää, uudenaikaistaa ja toteuttaa Euroopan laajuisia verkkoja liikenteen, energian ja digitaalialan osalta sekä helpottaa rajatylittävää yhteistyötä uusiutuvan energian alalla ottaen huomioon hiilestä irtautumista koskevat pitkän aikavälin sitoumukset, parantaen Euroopan kilpailukykyä, älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua, alueellista, sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta sekä pääsyä sisämarkkinoille ja sisämarkkinoiden yhdentymistä ja painottaen synergiaa liikenne-, energia- ja digitaalialojen välillä.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYYSI

Asian käsittely

12. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat neuvotelleet komission ehdotuksen pohjalta päästäkseen sopimukseen toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan perusteella. Neuvoston kantaa koskevassa ehdotuksessa on otettu täysin huomioon näiden kahden lainsäätäjän välillä aikaan saatu kompromissi.

Yhteenveto tärkeimmistä kysymyksistä

13. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan sisältyvät seuraavat keskeiset seikat, joista lainsäätäjät pääsivät yhteisymmärrykseen:

Horisontaaliset ja liikennettä koskevat säännökset:

14. Infrastruktuurin siviili- ja sotilasalan kaksoiskäyttö: Jotta voitaisiin mahdollistaa Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) ydinverkon tai kattavan verkon infrastruktuurin siviili- ja puolustusalan kaksoiskäyttö, neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa määritellään erityiset tukikelpoisuusvaatimukset, joita sovelletaan toimiin verkon mukauttamiseksi siviili- ja puolustusalan kaksoiskäyttöön.

15. Tukikelpoiset toimet: Lainsäätäjät ovat sopineet laajentavansa tukikelpoiset toimet käsittämään useita hankkeita, jotka koskevat muun muassa liitteessä olevassa III osassa lueteltuja rajatylittäviä yhteyksiä ja puuttuvia yhteyksiä, kattavan verkon meri- ja sisävesisatamia sekä merentakaisia maita ja alueita, jotta syrjäisten alueiden yhteyksiä voitaisiin parantaa.
16. Yhteisrahoitusosuudet (liikenne ja energia): Lainsäätäjät ovat sopineet säilyttävänsä yhteisrahoitusosuuksien eriyttämisperiaatteen erityyppisten toimien välillä. Tavoitteena on kohdistaa Verkkojen Eurooppa -väline keskeisimpiin toimiin, etenkin rajatylittäviin hankkeisiin. Yhteisrahoitusosuuksien enimmäismääriä on korotettu useiden sellaisten toimien tukemiseksi, joilla pyritään erityisesti yhdenmukaisuuteen hallintorakenteisiin, kuten yhteisyrityksiin, sekä synergioihin. Nämä toimet koskevat muun muassa meri- ja sisävesiväylien sekä rautatiejärjestelmien yhteentoimivuutta, ja Verkkojen Eurooppa -välineessä aiotaan jatkossakin keskittyä rajatylittäviin toimenpiteisiin. Lisäksi Verkkojen Eurooppa -välineestä käytetään tietty määrä koheesiomaiden väliltä puuttuvien keskeisten rajatylittävien rautatieyhteyksien rakentamiseen sisämarkkinoiden toiminnan tukemiseksi, ja tähän määrään sovelletaan siirtoa koheesiorahastosta Verkkojen Eurooppa -välineeseen koskevia yhteisrahoitussääntöjä.
17. Verkkojen Eurooppa -välineen määrärahat: Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon valtion- ja hallitusten päämiesten kokouksessa 17.–21. heinäkuuta 2020 sovitut määrärahat. Lisäksi säännökset on mukautettu yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen vastaaviin säännöksiin koheesiorahastosta siirrettävien määrien osalta.
18. Vastavuoroisuussäännös: Lainsäätäjät ovat sopineet sisällyttävänsä ehdotukseen säännöksen, jolla varmistetaan unioniin sijoittautuneiden oikeussubjektien vastavuoroinen osallistuminen Verkkojen Eurooppa -ohjelmaan osallistuvien kolmansien maiden vastaaviin ohjelmiin.

19. Useita muita säännöksiä on muutettu neuvoston kaikkiin monivuotiseen rahoituskehykseen liittyviin ehdotuksiin soveltaman horisontaalisen lähestymistavan mukaisesti. Nämä koskevat erityisesti ohjelman perustamista vuosiksi 2021–2027 1 artiklan mukaisesti sekä kumulatiivista ja vaihtoehtoista rahoitusta koskevia säännöksiä. Lisäksi jotta voidaan varmistaa jatkuvuus tuen antamisessa asiaankuuluvilla politiikan aloilla ja jotta täytäntöönpano voisi alkaa monivuotisen rahoituskehysten 2021–2027 alusta, otettiin käyttöön taannehtivaa soveltamista 1. tammikuuta 2021 alkaen koskeva säännös.

Energiaa koskevat säännökset:

20. Uusiutuvan energian alan rajatylittävät hankkeet: Jotta tietty prosenttiosuus rahoituksesta voitaisiin kohdentaa ilmastotavoitteisiin, neuvosto korotti määrää, joka voidaan osoittaa uusiutuvan energian alan rajatylittäviin hankkeisiin, ja varautui siihen, että loput näistä varoista voitaisiin siirtää uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin, jos uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden menestyminen markkinoilla ei etene suunnitellusti.
21. Myöntämisperusteet ja työohjelmat: Määritellessään myöntämisperusteita neuvosto vaati myös yhdenmukaisuutta energiatehokkuus etusijalle -periaatteen kanssa ja kehotti painottamaan työohjelmissa erityisesti toimia, joiden tavoitteena on edistää energian sisämarkkinoiden yhdentymistä, lopettamaan energiaeristyneisyys ja poistaa sähköverkkojen yhteenliitäntöjen pullonkaulat.

Digitaalialan säännökset:

22. Toimien synergiat: Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan tavoitteena on maksimoida ohjelmasta tuettujen toimien synergiat ottaen huomioon tietyn alueen sosioekonomiset toimijat ja digitaalisen infrastruktuurin käyttöönottoon tarvittavan rahoituksen määrä. Samalla kun ohjelmalla tuetaan sosioekonomisten toimijoiden kehittyneitä yhteyksiä, sillä tavoitellaan myös kattavuutta niiden ympärillä, muun muassa kotitalouksissa, sillä jo katettujen alueiden katveisiin puuttuminen ei ole taloudellisesti järkevää myöhemmin.

23. Digitaalinen infrastruktuuri: Sen varmistamiseksi, että Verkkojen Eurooppa -välineessä keskitytään edelleen infrastruktuurin rahoittamiseen, yksittäiset digitaaliset palvelut ja sovellukset, kuten hajautetun tilikirjan teknologia tai tekoäly, jäävät ohjelman soveltamisalan ulkopuolelle, koska niitä voidaan käsitellä muissa rahoitusvälineissä, kuten Digitaalinen Eurooppa -ohjelmassa.
24. Alueellinen yhteenkuuluvuus: Unionin alueellisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa korostetaan perusinfrastruktuurin luomista syrjäisille alueille, saarille sekä merentakaisille maille ja alueille jäsenvaltioiden aluevesien ja talousvyöhykkeiden kautta, ja jos infrastruktuuri jo on olemassa, sen vikasietoisuuden turvaamista.
- Tältä osin neuvoston kannan tavoitteena on myös täydentää eurooppalaisia suurteholaskennan resursseja riittävien terabittikapasiteetin yhteyksien tarjoamisella.
25. Tukikelpoiset yhteisöt: Tukikelpoisten yhteisöjen luetteloa on laajennettu käsittämään myös yhteisyrityksiä ja Verkkojen Eurooppa -välineeseen assosioituneisiin merentakaisiin maihin ja alueille sijoittautuneita oikeussubjekteja. Lisäksi on lisätty lauseke, jolla varmistetaan, että ohjelmaan assosioituneisiin kolmansiin maihin sijoittautuneet oikeussubjektit ja unioniin sijoittautuneet oikeussubjektit, jotka ovat suoraan tai välillisesti kolmansien maiden ja/tai kolmansien maiden kansalaisten ja/tai kolmansiin maihin sijoittautuneiden yhteisöjen määräysvallassa, eivät voi asianmukaisesti perustelluista turvallisuussyistä osallistua kaikkiin tai joihinkin toimiin.

IV LOPUKSI

26. Neuvoston kannassa korostetaan komission ehdotuksen päätavoitetta ja otetaan täysin huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välisissä epävirallisissa neuvotteluissa komission tuella saavutettu kompromissi.

27. Neuvosto uskoo näin ollen, että sen ensimmäisen käsittelyn kanta edustaa tasapuolisesti neuvottelujen tuloksia ja että kun asetus on hyväksytty, sillä on jatkossakin keskeinen rooli Euroopan laajuisten verkkojen rakentamisessa, kehittämisessä, nykyaikaistamisessa ja täydentämisessä liikenne-, energia- ja digitaali-alalla.
-